

לקוטי שיחות פרשת בהעלותך* כרך יג

29 אבל עפ"י צריך להבין: עיקר מעלתו של משה
30 לגבי כל האדם אשר ע"פ האדמה הוא בענין
31 הנבואה¹⁰, וכמו שמבואר בפרשתנו¹¹ בגודל מעלת
32 נבואת משה רבינו, ועד ש"לא קם נביא עוד
33 בישראל כמשה"¹², והרי נבואה אינה ענין שבא
34 ע"י עבודת האדם, כ"א מעלה ומדרי' נגלית הניתנת
35 מלמעלה, ובזה אינו שייך לומר דאחר ה' מגלה
36 את הכחות יותר, וא"כ למה ה' משה עניו מאד מכל
37 האדם¹³ גו', בשעה שבענין הכי עיקרי שלו ה'
38 למעלה מכל אדם¹⁴.

39 ב. ויובן זה בהקדים מה דאיתא בסיום מס'
40 סוטה¹⁵. במשנה שם: משמת רבי בטל ענוה ויראת
41 חטא. ובגמרא שם: אמר לי' רב יוסף לתנא לא

1 א. עה"פ¹ "והאיש משה עניו מאד מכל האדם
2 אשר על פני האדמה" דלכאורה אינו מובן כלל:
3 הרי הוא שקיבל תורה מסיני והקב"ה למדו תורה
4 מ' יום ומ' לילה ונתנה לו במתנה², ולפני זה –
5 הוציא את בני' מארמ"צ והקב"ה אמר לו בך
6 יאמינו לעולם³, ואך זה עתה בפרשתנו למדנו שכל
7 זמן שהי' רוצה ה' מדבר עם השכינה⁴, ושמע
8 שיאצילו מרוחו על ע' הזקנים והוא אינו חסר
9 כלום⁵ וכו' – וערכו לכל העם הוא כאומן ליונק
10 וכו'⁶, ואיך שייך שיהי' עניו מכל האדם גו'?!
11 ומבואר התירוץ⁷, ש"עם היות שידע (משה) את
12 הטוב שלו ואשר הוא גבוה במעלה מכל אדם,
13 ומ"מ ה' עניו מכל אדם, והוא מפני שידע אשר
14 כל עניני מעלותיו אשר בהם הוא גבוה במעלה
15 ומדרי' מכל אדם, הוא מה שניתן לו מלמעלה . .
16 וחשב דאילו היו אלו הכחות אצל אחר ה' ג"כ
17 במדרי' ומעלה זו, ואפשר דאחר אם היו לו כחות
18 אלו ה' מגלה את הכחות יותר, ומשו"ז ה' עניו
19 מכל".

20 והנה מהמשך הביאור מובן, שפירוש הנ"ל של
21 ("והאיש משה) עניו", אינו שונה מפירושו הפשוט
22 – היינו ההכנעה בפני כל האדם⁸ - אשר ע"כ אינו
23 מסתפק בהביאור בזה "שידע אשר כל עניני
24 מעלותיו . . הוא מה שניתן לו מלמעלה", כי זהו
25 רק טעם לשלילת ההתנשאות במעלתו על הזולת -
26 ומוסיף⁹ "ואפשר דאחר אם היו לו כחות אלו ה'
27 מגלה את הכחות יותר" שזהו טעם המחייב
28 ההכנעה לגבי הזולת.

(* וסיום מס' סוטה.

(1 פרשתנו יב, ג.

(2 נדרים לח, א. שמו"ר פמ"א, ו. פרש"י תשא לא, יח.

(3 יתרו יט, ט.

(4 פרש"י בפרשתנו ט, ז (מספרי).

(5 שם יא, יז (מספרי).

(6 פרשתנו יא, יב.

(7 ד"ה וירא העם תש"י (סה"מ תש"י ע' 236). וראה גם ד"ה
זכור תרס"ה פ"ח.

(8 ראה ר"ח (שער הענוה פ"א בתחלתו): מלת ענוה נגזרה
מל' עני ועניו שהכוונה הוא ההכנעה כו'.

(9 וכדמוכח ביותר מד"ה זכור שם: "טעם העניות שלו
שחשב שאם ה' לולתו כחות וחושים שלו ה' מגיע למעלה
יותר" (בלי היבט ואפשר). וגם לא נזכר עד"ז שהכחות וכו' ניתנו
לו מלמעלה.

(10 ולהעיר מטושו"ע יו"ד סרמ"ב סל"ו.

(11 שם, ז"ח. וראה רמב"ם פ"ז מהל' יסודי התורה ה"ו.

פיה"מ לפ' חלק היסוד הו'. מו"נ ח"ב פל"ח-ט.

(12 ברכה לד, יו"ד.

(13 ועד שהי' עניו מכל האדם* גם מא"י (ראה סה"מ תקס"ב

ע' נא. תר"ח שמות קכ, ב).

(14 ראה נדרים (לח, א): אין הקב"ה משרה שכיתו אלא על
גיבור ועשיר וחכם ועניו וכולן ממש (ובשבת (צב, א) אי' בעל
קומה במקום עניו*). אבל אאפ"ל שמפני זה ה' משה עניו גם
מצד ענין הנבואה, כי חשב שבאם ה' לאדם אחר כחות אלו, ה'
מגלה את הכחות יותר, ובמילא ה' זוכה להשראת השכינה יותר
מכמו שהי' אצל משה. כי

א) מעלות אלו אינם ממשכים ומכריזים השראת השכינה,
כ"א רק שמסירים המניעות להשראה – שיהי' רצון מלמעלה, אבל
לא מצד זה הוא השראת השכינה (ראה מו"נ ח"ב פל"ב ד"ה
והדעת השלישי ובלח"מ פ"ז מהל' יסודי"ת). ומשה עצמו יוכיח
שלמד תורה לאהרן וכו'. שבשנת הלימוד הרי מובן שלא ה' אז
במצב ד"ה-אל מנבא" אותו*. ועד"ז כשאמר (בפרשתנו) עמדו
ואשמעו (ל' עתיד), כששמע טענות הבאים אליו לדון דינם,
וכיו"ב. ואדרבה – מוכרח ההפסק ב"מנבא אותו" בכדי שיוכל
למסור נבואתו. ועדמש"נ לאחרי וידבר ה' אל משה גו': וידבר
משה אל בני' גו'.

ב) רוב המעלות המנויות בגמרא*** שם (גבור עשיר
וחכם**** (ובעל קומה)) הם (לא מעלות שהגילוי שלו הוא ע"י
עבודת האדם כ"א) ענינים ומעלות הניתנים מלמעלה. עיי"ש.

(15 להעיר ש"נוהגים ללמוד בימי הספירה מס' סוטה . . דף
ליום דף ליום" (היום יום ע' נא) ומסיימים בערב שבועות,
דאולינן מיני'.

(* להעיר מתוד"ה ואין – יבמות (סא, א) "דענכ"ס בכלל האדם
גינהו".

(* ראה לקולוי"צ (אגרות ס"ע תא ואילך) על השינויים שבין מס'
נדרים, שבת ורמב"ם פ"ז מהל' יסודי"ת בתחלתו.

(** רמב"ם שם.

(*** משא"כ ברמב"ם שם (ראה בכס"מ ולח"מ שם).

(**** ראה מפרשים עה"פ אל יתעלל חכם גו' (ירמי' ט. כב).